

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

TenneT TSO B.V.
Postbus 718
6800 AS ARNHEM

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Bijlagen
1

Datum
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte heer/mevrouw,

Op 3 april 2019 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Eerdere ontheffing

Op 3 oktober 2016 is voor dit project reeds ontheffing verleend met kenmerk 5190015415522 voor een periode van 3 oktober 2016 tot en met 1 oktober 2019 van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de buizerd (*Buteo buteo*) en de rugstreeppad (*Bufo calamita*). Gedurende de voorbereidingen heeft de realisatie van de 380kV hoogspanningsverbinding Borssele-Rilland inmiddels circa een jaar vertraging opgelopen door de ontbinding van het contract met de uitvoerende aannemerscombinatie. Hierdoor is de aanleg eind 2018 gestopt, waarmee de oorspronkelijke planning om binnen de afgegeven ontheffingstermijn de aanlegwerkzaamheden gereed te hebben niet gehaald kan worden. Met deze reden wordt opnieuw ontheffing aangevraagd.

Procedure

In artikel 20a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor de hoogspanningsverbinding Zuid – West 380kV west (Borssele – Rilland) gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor hoogspanningsverbinding Zuid – West 380kV west. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing.

De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor hoogspanningsverbinding Zuid – West 380kV west bevorderd. Onderhavig besluit is samen met andere besluiten als volgt voorbereid:

- Op 8 augustus 2019 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- Op 8 augustus 2019 is door de Minister van EZK een ontwerp van het besluit aan TenneT TSO B.V. gezonden;
- Het ontwerp van het besluit heeft van 9 augustus tot en met 19 september 2019 ter inzage gelegen bij de gemeente Kapelle en de gemeente Borsele.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten voor Zuid-West 380kV West zijn zienswijzen over de ontwerpbesluiten naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de antwoordnota vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan.

Tegen het ontwerp van dit besluit zijn zienswijzen ingediend. In de genoemde antwoordnota vindt u de inhoudelijke reacties op de zienswijzen voor zover deze niet zijn opgenomen in het besluit zelf.

De antwoordnota maakt, voor zover de zienswijzen zich richten tegen het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van het besluit. In de antwoordnota is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om het onderhavige besluit aan te passen.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Zuid-West 380kV West', gelegen in de gemeenten Borsele, Kapelle en Reimerswaal. Het project betreft de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Borssele en Rilland. De werkzaamheden worden uitgevoerd per lijndeel tussen twee hoekmasten en bestaan per lijndeel uit de aanleg van toegangsweg en werkterrein, de aanleg van fundament, het plaatsen van masten, het trekken van geleiders (stroomdraden) tussen masten en het opruimen van werkterrein en toegangsweg. Bij de werkzaamheden is sprake van heiwerkzaamheden, verwijderen van vegetatie, graaf-, kap-, dempings- en bouwwerkzaamheden.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de buizerd (*Buteo buteo*); alsmede van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de rugstreppad (*Epidalea calamita*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 1 juli 2022 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van nesten of rustplaatsen van de buizerd; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5, lid 4 voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreppad.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Zuid-West 380kV West', gelegen tussen Borsele en Rilland in de gemeenten Borssele, Kapelle en Reimerswaal, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Inventarisatie beschermde soorten Zw380kV West' van 12 december 2017.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'rapport 'Inventarisatie beschermde soorten Zw380kV West' van 12 december 2017.
- j. U dient voorafgaand aan de werkzaamheden en voorafgaand aan het broedseizoen kunstnesten voor de buizerd te realiseren. De locatie van deze kunstnesten dient u voorafgaand aan de werkzaamheden voor te leggen aan het bevoegd gezag.
- k. Indien werkzaamheden binnen 75 meter van de nesten worden uitgevoerd binnen het broedseizoen, dienen de nesten voorafgaand van het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden. De kunstnesten dienen voorafgaand aan het ongeschikt maken gerealiseerd te zijn.

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk

WNB/2019/008.toek.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

- l. Om verstoring van de steenuil te voorkomen vinden er rond mast 1008/1009, mast 1010/1011 en mast 1050P1/2 tijdens het broedseizoen van de steenuil geen werkzaamheden plaats. Het broedseizoen van de steenuil loopt globaal van februari tot en met juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de steenuil.
- m. Om verstoring van de torenvalk te voorkomen, vinden er rond mast 1050A tijdens het broedseizoen van de torenvalk geen werkzaamheden plaats. Het broedseizoen van de torenvalk loopt globaal van april tot en met juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de torenvalk.
- n. U dient voor aanvang van de werkzaamheden het gebied 't Sloe te monitoren op de aanwezigheid van de rugstreppad.
- o. U dient de bouwwegen op plaatsen waar veelvuldig wordt gereden deze ontoegankelijk te maken voor de rugstreppad door het plaatsen van amfibiewerende schermen.

Overige voorschriften

- p. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

- q. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- r. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

 4/6/20
Arjan Wierda
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Afwijzing artikel 3.1, lid 4 en lid 5 Wet natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 4 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van vogels. Ontheffing voor het opzettelijk verstoren van de buizerd is in casu niet aan de orde. Op grond van artikel 3.1 lid 5 Wet natuurbescherming is voor het verstoren van vogels als bedoeld in de Vogelrichtlijn geen ontheffing vereist indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de buizerd is hier geen sprake, zodat het verbod van artikel 3.1 lid 4 Wet natuurbescherming niet geldt en dus een ontheffing van dat verbod niet aan de orde is.

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Afwijzing artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Ontheffing voor het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad is in casu niet aan de orde. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad te voorkomen.

Instandhouding van de buizerd

Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Van de buizerd zijn nabij de masten 1040 en 1056 twee nesten aangetroffen. De twee nesten die in 2015 waren aangetroffen bij mast 22N en mast 1050A zijn niet meer aangetroffen. De omringende bosschages rond de nesten dienen als foerageergebied voor de soort. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien door aantasting van de foerageergebieden de functionaliteit van de nesten of rustplaatsen van de betreffende soort wordt aangetast.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'rapport 'Inventarisatie beschermde soorten Zw380kV West' van 12 december 2017.

De te nemen maatregelen gelden voor de twee nieuwe nestlocaties die zijn aangetroffen. De vegetatie waarin de nesten zich bevinden, en daarmee de nesten, blijven behouden. Echter, de werkzaamheden vinden plaats binnen 75 meter van de nestlocaties. Hierdoor kunnen de nesten dusdanig verstoord raken dat de buizerd het nest tijdelijk niet in gebruik kan nemen. Bij horst 1056 wordt een deel van het bos verwijderd en een bouwweg aangelegd. Hierdoor wordt het leefgebied van de buizerd aangetast. Omdat in de directe omgeving slechts beperkte alternatieve bosgebieden aanwezig zijn, worden twee alternatieve nesten aangeboden waar de buizerd ten tijde van de werkzaamheden gebruik van kan maken. Voor de alternatieve kunstnesten geldt dat het op voorhand onzeker is of dit alternatief ook daadwerkelijk gevonden en in gebruik genomen wordt door de buizerd.

Hierdoor is sprake van het beschadigen en vernielen van nest- of rustplaatsen en leefgebied van de buizerd.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Indien de werkzaamheden binnen 75 meter van de nesten worden uitgevoerd binnen het broedseizoen, dienen de nesten voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden. Zo wordt voorkomen dat de buizerd eieren of jongen verlaat bij een te grote verstoring. Voorafgaand aan het ongeschikt maken van de nesten dienen twee kunstnesten te worden gerealiseerd. Omdat de locaties van de kunstnesten momenteel nog niet bekend zijn, dient u voorafgaand aan de werkzaamheden de locaties van de kunstnesten aan het bevoegd gezag voor te leggen. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de nesten of rustplaatsen voor de aanwezige populatie van de buizerd. Het is echter onzeker of de geboden alternatieve verblijfplaatsen ook gevonden en in gebruik genomen worden door de buizerd. Op voorhand kan dan ook niet gesteld worden dat de functionaliteit van de nesten of rustplaatsen gegarandeerd wordt.

Het aantal buizerds is in de laatste decennia sterk toegenomen. In de afgelopen tien jaar is er sprake geweest van een landelijke toename van 3 tot 5% per jaar van de buizerd als broedvogel. Ook in Zeeland is er nog steeds sprake van een lichte toename, vooral in open akkerbouwgebieden. De buizerd is een flexibele soort en zijn leefgebied kan variëren van 100 tot 400 hectaren. De werkzaamheden zijn tijdelijk en het werkgebied maakt na uitvoering van de aanlegfase weer onderdeel uit van de omgeving. Daarnaast maakt de buizerd door kwaliteitsverlies van zijn nest doorgaans gebruik van meerdere horsten binnen zijn leefgebied. In dat opzicht is de buizerd flexibel. De gunstige staat van instandhouding van de buizerd komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

Instandhouding van de rugstreepad

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

De rugstreepad is aangetroffen in het natuurgebied 't Sloe binnen het plangebied. In een poel in het noordelijke gedeelte vindt jaarlijks voortplanting plaats. Het is aannemelijk dat de hoofdkreek van het plangebied te visrijk is om als voortplantingsplaats dienst te kunnen doen. Voortplanting kan mogelijk wel plaats vinden in de visarme delen van de kreek die tijdelijk overstromen in geval van hoog water. Overwintering vindt waarschijnlijk plaats in het talud van de dijk ten westen van het plangebied. Het overige gedeelte van het plangebied vormt landhabitat voor de rugstreepad.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'rapport 'Inventarisatie beschermde soorten Zw380kV West' van 12 december 2017. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

In het gebied 't Sloe worden 4 nieuwe masten gebouwd in land- en voortplantings-habitat van de rugstreeppad. Tevens zijn aanvullende werkterreinen voorzien binnen dit deel van het plangebied. De voortplantingslocatie in het noordelijke deel, waar exemplaren van de rugstreeppad zijn waargenomen, wordt niet aangetast. Door het inrichten van de bouwterreinen voor de plaatsing van de masten gaan mogelijk voortplantingslocaties verloren in de hoofdkreek. De hoofdkreek zal deels gebruikt worden als bouwterrein, maar een deel van deze kreek blijft behouden als mogelijk voortplantingswater. Daarnaast wordt een deel van het landhabitat aangetast. Deze aantasting is hooguit één kwart van het totale aanbod aan landhabitat. De vermoedelijke overwinteringslocatie aan de dijk wordt niet vergraven. De wijzigingen wegens voortschrijdend inzicht qua aanpassing werkterreinen, wegen en tijdelijke lijnen hebben geen bijkomende effecten voor de aanwezige populatie van de rugstreeppad binnen het leefgebied 't Sloe.

Getracht wordt om de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten de voortplantingsperiode van de rugstreeppad uit te voeren. Indien toch werkzaamheden nodig zijn in het voortplantingswater tijdens de voortplantingsperiode, dan wordt voorafgaand alternatief voortplantingswater aangelegd in de vorm van betonnen bakken waar water inzit. Na aanleg, kan de rugstreeppad op korte termijn al gebruik maken van deze maatregel. Deze maatregel is eerder met succes toegepast en kan dan ook beschouwd worden als een functionele maatregel. Echter zal hierbij een deel van het voortplantingswater en het landhabitat tijdelijk ongeschikt raken.

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van de rugstreeppad door het plaatsen van amfibiewerende schermen op bouwterreinen en langs veel gebruikte bouwwegen. Na de bouwwerkzaamheden wordt het terrein weer kaal opgeleverd en is het terrein weer geschikt habitat voor de rugstreeppad. Daarnaast is geschikt, alternatief leefgebied aanwezig rondom de poel in het noordelijke deel van het plangebied.

Er is sprake van een kwalitatieve en kwantitatieve afname van het leefgebied die voorafgaand aan de werkzaamheden niet gemitigeerd wordt. Omdat voortplantings- of rustplaatsen slechts beperkt worden gemitigeerd, is er sprake van het beschadigen en vernielen van deze verblijfplaatsen. Vooraf zorgt u dan ook niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de rugstreeppad. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats blijft daarmee niet gegarandeerd.

Het betreft naar verwachting een kleine populatie die zich rondom de kerncentrale bevindt. Er zijn geen waarnemingen van de soort bekend in of rondom de rest van het plangebied.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Doordat de voortplantingspoel niet wordt aangetast, er voldoende geschikt habitat aanwezig blijft voor de soort en het plangebied na de werkzaamheden kaal wordt opgeleverd en weer geschikt is als habitat voor de rugstreppad, is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de rugstreppad komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Het beginpunt van de hoogspanningsverbinding (punt A) ligt vast in het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) en is het schakelstation Borssele. In SEV III is ook het eindpunt van de nieuwe hoogspanningsverbinding vastgelegd (punt B) (Ministerie van EZ en VROM, 2009b).

De nieuwe hoogspanningsverbinding zal moeten passen binnen het netconcept van TenneT zoals dat is beschreven in het Kwaliteits- en capaciteitsplan 2008-2014. De nieuwe hoogspanningsverbinding moet ook voldoen aan de eisen zoals vastgelegd in de Netcode. Dit betekent dat een nieuwe hoogspanningsverbinding moet voldoen aan de volgende eisen:

- *technische uitvoerbaarheid / realiseerbaarheid*: Voor de nieuwe hoogspanningsverbinding zal in principe gebruik gemaakt worden van bewezen technologieën voor het transport van elektrische energie. De gebruikte technologieën moeten passen binnen het netconcept (wisselstroom) dat in Nederland (en West-Europa) wordt toegepast.
- *betrouwbaarheid / leveringszekerheid*: De betrouwbaarheid van de elektriciteitsvoorziening in Nederland staat op een hoog niveau. Uitbreiding van het hoogspanningsnet moet leiden tot een netwerk met tenminste een gelijkwaardige betrouwbaarheid in vergelijking met het huidige niveau.
- *efficiency van het net*: Voor een nieuwe hoogspanningsverbinding is het volgende van belang: grootschalige productielocaties moeten liefst zo direct mogelijk op de landelijke 380 kV ring worden aangesloten. Daarnaast is relevant dat het opgewekt vermogen op de productielocaties liefst zo direct mogelijk wordt afgevoerd naar de regio waar het verbruik plaatsvindt, in dit geval de regio zuidoost-Nederland (omgeving Eindhoven-Tilburg). De afstand tussen productie en verbruik moet bij voorkeur zo kort mogelijk zijn, omdat dit het minste verlies van vermogen betekent.
- *transportcapaciteit en toekomstvastheid*: Voor de verdere ontsluiting van Borssele is het noodzakelijk een n-1 veilige hoogspanningsverbinding gedurende onderhoud te verkrijgen. Dit betekent dat tijdens onderhoud van een hoogspanningsverbinding er nog één andere hoogspanningsverbinding moet kunnen uitvallen zonder dat dit effect heeft op de levering van elektriciteit. Hierbij moet rekening gehouden worden met een toename aan productievermogen van tenminste 2800 MW (periode tot 2016) voor de productielocatie Borssele. Dit productievermogen moet vanuit Borssele naar de landelijke 380 kV ring getransporteerd kunnen worden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Vijf alternatieven

Voor de ontsluiting van Borssele naar de landelijke 380 kV ring zijn een vijftal alternatieven onderzocht;

- Borssele naar de hoogspanningsverbinding tussen Maasvlakte en Crayestein;
- Borssele naar station Geertruidenberg;
- Borssele naar nieuw station bij Tilburg;
- Borssele via een zeekabel naar Maasvlakte;
- Borssele via België naar ring.

De vijf alternatieven zijn op bovenstaande aspecten onderzocht.

Borssele naar de hoogspanningsverbinding tussen Maasvlakte en Crayestein

Deze optie (SEV III, optie 19b) bestaat uit een nieuwe hoogspanningsverbinding vanuit Borssele, die ergens tussen de Maasvlakte en Crayestein wordt gekoppeld aan de bestaande hoogspanningsverbinding. Deze bestaande hoogspanningsverbinding tussen de Maasvlakte en Crayestein is geen onderdeel van de landelijke ring, zodat in dit geval de nieuwe hoogspanningsverbinding niet direct aan de landelijke 380 kV-ring wordt gekoppeld. Ook is de afstand tussen productie (Borssele) en verbruik (voornamelijk in Zuidoost-Nederland) groot. Nettechnisch is dit minder efficiënt dan andere opties.

De Maasvlakte is in SEV III opgenomen als een locatie waar de vestiging van grootschalig productie vermogen mogelijk is. Door deze (toekomstige) ontwikkelingen wordt de afvoercapaciteit van de bestaande hoogspanningsverbinding vanuit de locatie Maasvlakte naar de landelijke ring volledig benut.

Dit betekent dat op de hoogspanningsverbinding Maasvlakte – Crayestein naar de ring geen transport capaciteit meer beschikbaar is voor de afvoer van extra elektrisch vermogen vanuit Borssele. Als de nieuwe hoogspanningsverbinding vanuit Borssele een aansluiting krijgt op de hoogspanningsverbinding Maasvlakte - Crayestein zou vanaf het aansluitpunt de transportcapaciteit van de hoogspanningsverbinding in de richting naar Crayestein moeten worden uitgebreid. Tevens is dan uitbreiding van de transport capaciteit van de hoogspanningsverbinding tussen Crayestein en Krimpen aan de IJssel en een deel van de 380 kV ring richting Geertruidenberg of Diemen noodzakelijk. Tenslotte is het niet mogelijk om het Hollands Diep bovengronds te passeren, omdat dit een doorgaande vaarroute is.

Borssele naar station Geertruidenberg

Vanuit de grootschalige productielocatie Borssele wordt het opgewekte vermogen direct afgevoerd naar de landelijke 380 kV-ring, daarbij is er maar een relatief korte afstand tussen de productie- en de belastingcentra. Dit zijn belangrijke argumenten voor de nettechnische beoordeling van de hoogspanningsverbinding. Wel geldt bij deze optie (SEV III, optie 19a) dat een vergroting van de transportcapaciteit tussen Geertruidenberg en Tilburg nodig is. Deze hoogspanningsverbinding is toekomst vast.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Borssele naar station Tilburg

Ook met deze hoogspanningsverbinding wordt vanuit de grootschalige productie-locatie Borssele het opgewekte vermogen direct afgevoerd naar de landelijke 380 kV ring en de belastingcentra in Zuidoost- Nederland. Deze hoogspanningsverbinding is hiermee een variant op de hiervoor beschreven optie van de hoogspanningsverbinding naar Geertruidenberg.

Deze optie is grotendeels gelijk aan de optie 19a uit SEV III naar Geertruidenberg. Echter, is het eindpunt Tilburg niet opgenomen in SEV III. Het belangrijkste verschil met de optie naar Geertruidenberg is dat vermogen directer afgevoerd wordt naar de belastingcentra rond Tilburg. Dit deel van het afgevoerde vermogen hoeft niet verder over de 380 kV ring getransporteerd te worden en daarmee is verzwaaring van de ring tussen Geertruidenberg en Tilburg minder urgent. Een en ander hangt wel af van waar de koppeling met de ring gemaakt kan worden. Een nieuwe hoogspanningsverbinding van Borssele naar een nieuw hoogspanningsstation Tilburg, dat wordt opgenomen in de landelijke 380 kV-ring en als koppelpunt fungeert naar belastingcentra, sluit ook aan bij het netconcept.

Borssele via een zeekabel naar Maasvlakte

Net als bij de optie Borssele - hoogspanningsverbinding Maasvlakte-Crayestein kent een hoogspanningsverbinding van Borssele via een zeekabel naar de Maasvlakte een lange afstand tussen productie- en verbruikscentra en wordt niet direct op de landelijke ring aangesloten. Nettechnisch is deze hoogspanningsverbinding dan ook minder efficiënt. Er moet (net als bij de optie Borsselehoogspanningsverbinding Maasvlakte-Crayestein) extra capaciteit op de hoogspanningsverbinding Maasvlakte - Krimpen worden gerealiseerd. De transportcapaciteit van de bestaande hoogspanningsverbinding is te klein om aan de gecombineerde vraag (Borssele en toename van productie op de Maasvlakte) van transport capaciteit vanuit de Maasvlakte te kunnen voldoen. Vanwege de afstand (ongeveer 75 km) is het niet mogelijk om een wisselspanningkabel te gebruiken. Dit is het gevolg van het door de kabel zelf opgenomen vermogen (blindstroomvermogen) om de kabel op spanning te houden.

Hierdoor wordt de nog nuttig te gebruiken transport capaciteit sterk gereduceerd en gaat veel energie verloren. Een zeekabel zou daarom als gelijkstroom moeten worden uitgevoerd. Hiervoor gelden echter ook de nodige nadelen. Een gelijkstroomkabel maakt het nodig de elektrische energie twee keer om te zetten: de wisselstroom uit de centrale moet worden omgezet in gelijkstroom naar de kabel; bij de Maasvlakte moet de gelijkstroom worden teruggezet naar wisselstroom voor het net. Hiervoor zijn converteerstations nodig, die aanzienlijke ruimtelijke consequenties hebben. Deze optie is bovendien energetisch ongunstig, omdat er veel energieverlies optreedt door de omzettingen van wissel- naar gelijkstroom en terug. De vereisten die nodig zijn om een zeekabel uit te voeren, maken ten slotte dat deze significant duurder is dan een directe bovengrondse hoogspanningsverbinding via het vaste land naar de landelijke ring.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Borssele via België naar ring

Deze optie bestaat uit een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding vanuit Borssele richting België om daar gebruik te maken van het Belgische hoogspanningsnet en vervolgens weer naar de landelijke ring. Hoogspanningsstations in België die bij deze optie in aanmerking komen als koppelpunten zijn de Belgische stations Eeklo Noord of Rodenhuize. Via de bestaande interconnectoren Zandvliet of Maasbracht kan vervolgens weer worden aangesloten op het Nederlandse hoogspanningsnet. Door de verwachte autonome toename van de vraag naar transport over de 380 kV-hoogspanningsverbinding in België, is de verwachting dat ook op het Belgische 380 kV-net niet voldoende capaciteit aanwezig is om het vermogen vanuit Borssele te kunnen transporteren. Deze optie verschuift het probleem van het tekort aan transportcapaciteit voor een groot deel naar het Belgische net. Ook deze optie betekent een omweg tussen productie (Borssele) en verbruik (Zuidoost-Nederland).

Op basis van de beoordeling van de beschouwde opties kan geconcludeerd worden dat alleen de hoogspanningsverbindingen Borssele - Geertruidenberg en Borssele - Tilburg realistisch zijn. Deze hoogspanningsverbindingen lossen de in het Kwaliteits- en Capaciteitsplan 2008-2014 gesignaleerde knelpunt op, passen geheel of in belangrijke mate in SEV III en passen in het beeld zoals dat is neergelegd in de Visie 2030: er is een directe koppeling aan de landelijke ring, en de afstand tussen productie in Borssele en verbruik in Zuidoost-Nederland is kort. Bij de optie naar Geertruidenberg is vergroting van de landelijke ring naar de verbruikscentra in het zuidoosten van Nederland nodig.

De overige drie opties worden op basis van nettechnische argumenten als niet redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven aangemerkt. De afstand tussen productie en verbruik is bij de drie afgevalen opties (Borssele-Maasvlakte, Borssele-hoogspanningsverbinding Maasvlakte-Crayestein en Borssele via België naar de landelijke ring) substantieel groter dan bij de opties Borssele-Geertruidenberg en Borssele- Tilburg. Bovendien leiden deze drie opties niet tot een directe koppeling aan de landelijk ring en moet de capaciteit van de bestaande hoogspanningsverbindingen naar de ring worden vergroot. De zeekabel Borssele-Maasvlakte kan alleen in gelijkstroom worden uitgevoerd. Dit is technisch gecompliceerd, leidt tot substantieel energieverlies en tot hoge kosten.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de buizerd en de rugstreeppad zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wet natuurbescherming; alsmede van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

De activiteiten van TenneT TSO zijn van groot economisch belang voor Nederland als geheel. Zonder deze activiteiten is de kans reëel dat niet in alle situaties de leveringszekerheid van elektrische energie kan worden gegarandeerd. De distributie van elektriciteit is in Nederland een cruciale factor voor zowel de economie als de volksgezondheid en de openbare veiligheid. De elektriciteitsvoorziening is in het rijksbeleid gelabeld als een vitale infrastructuur. Het stipt functioneren van deze infrastructuur is voor het Rijk een topprioriteit. Met de werkzaamheden van TenneT TSO is dan ook niet alleen op dwingende wijze een groot en openbaar belang gemoeid, maar tevens het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid.

In het derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) is Borssele opnieuw aangewezen als één van de locaties voor grootschalige elektriciteitsopwekking in Nederland. Voor producenten van elektriciteit is Borssele een aantrekkelijke locatie vanwege beschikbare ruimte, aanwezigheid van voldoende koelwater (ook 's zomers geen beperkingen) en de toevoer van brandstof (zoals kolen, biomassa en aardgas), onder meer via de haven van Vlissingen.

In de provincie Zeeland wordt al jaren aanmerkelijk meer elektriciteit geproduceerd dan er ter plaatse wordt verbruikt. Het overschot aan elektriciteit wordt via het hoogspanningsnet getransporteerd naar het achterland. Met de komst van de gasgestookte Sloe-centrale in 2008 en als gevolg van het wegvallen van grootverbruikers van elektriciteit, zoals de aluminiumsmelter Zalco en fosforfabriek Thermphos, wordt de huidige transportcapaciteit vanuit Borssele volledig benut voor de afvoer naar het achterland.

Dit heeft tot gevolg dat:

- er geen aansluitcapaciteit meer beschikbaar is voor nieuwe grootschalige conventionele opwekking (inclusief nucleair). Dit geldt niet alleen in Borssele maar voor heel Zeeland, inclusief Zeeuws Vlaanderen (met het industriegebied in Terneuzen).
- er geen aansluitcapaciteit beschikbaar is voor grootschalige offshore windenergie en de aansluiting van windenergie op land ook vroegtijdig beperkingen zal ondervinden.
- er geen onderhoud meer kan worden uitgevoerd aan de hoogspanningsverbindingen vanuit Borssele, zonder aanmerkelijke productiebeperkingen op te leggen. (Afstemming van gelijktijdig onderhoud aan productie-eenheden en hoogspanningsnet is niet meer mogelijk zonder economische gevolgen). De huidige maximale belasting van het huidige net in Zuidwest geeft bovendien risico's bij het transport van elektriciteit op momenten van onderhoud.
- er niet meer voldaan kan worden aan de ontwerpcriteria uit de Netcode.

Als gevolg van het overschot aan elektriciteitsproductie in Zeeland wordt ook het Brabantse 150 kV-net belast met stromen naar het achterland. Hierdoor ontstaan knelpunten in dit netdeel.

Deze knelpunten zouden kunnen worden opgelost door de aanleg van meer verbindingen in het 150 kV-net in Brabant of door de 150 kV-koppeling tussen Zeeland en Brabant te verbreken. De energiestroom wordt hiermee gedwongen via het 380 kV-net te lopen. Dit is alleen mogelijk met uitbreiding van de transportcapaciteit in het 380 kV-net en een extra aankoppeling van het 150 kV-net op het 380 kV-net in Tilburg.

In het Energieakkoord 2013 (Sociaal-Economische Raad, september 2013) is de sluiting voorzien van de kolengestookte productie-eenheid in Borssele. Het wegvallen van deze productie maakt door de beperkte omvang geen wezenlijk verschil voor de Nut en Noodzaak van de nieuwe 380 kV-verbinding.

In het Energieakkoord zijn ook afspraken gemaakt voor de ontwikkeling van offshore windenergie (4.500 MW). In de 'Visie 2030' van TenneT is hierop geanticipeerd door Borssele te beschouwen als één van de aanlandingslocaties voor offshore windenergie en uitbreiding van transportcapaciteit vanuit Borssele naar de landelijke 380 kV-ring.

Het doel van de nieuwe 380 kV-verbinding en het 380/150 kV-transformatorstation in Tilburg is de geschetste knelpunten te voorkomen.

Met de nieuwe verbinding wordt voorzien in:

- voldoende toekomst vaste transportcapaciteit om elektriciteit die in Zeeland wordt opgewekt te transporteren naar het achterland (conform geprognosticeerde productie in KCD2013).
- een toekomstige ontsluiting van de door de Rijksoverheid voorziene grootschalige onshore en offshore voorziene windproductielocaties.
- het vermijden van onrendabele investeringen in het Brabantse 150 kV-net.
- extra waarborgen in geval van grootschalige calamiteiten in verbindingen of transformatorstations (onder meer verlaging afhankelijkheid 380 kV-transformatorstation Geertruidenberg).

Door de voorgenomen netuitbreidingen ontstaat een ringvormige structuur die Zeeland verbindt met het landelijke 380 kV-net. Hierdoor ontstaat een robuust net. Met de nieuwe verbinding wordt voldoende transportcapaciteit toegevoegd om de eveneens voor grootschalig productie aangewezen locatie Moerdijk, in de toekomst, in de bestaande 380 kV-verbinding langs Moerdijk op te nemen.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd zijn om de negatieve effecten op de buizerd en de rugstreeppad, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van de torenvalk, kleine zilverreiger en steenuil. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soorten geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij de uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022127891

Kenmerk
WNB/2019/008.toek.

